

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1039

19.10.2018

Прем'єр-міністру України

ГРОЙСМАНУ В.Б.

Шановний Володимире Борисовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Яніцького В. П., оголошений на засіданні Верховної Ради України 19 жовтня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додатки: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.;
матеріали на 3 арк.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 353 / 213

" 18 " листопада 20 18 рр.

Прем'єр-міністру України
В.Б. ГРОЙСМАНУ

Міністру соціальної політики
України
А.О. РЕВІ

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*щодо законодавчого забезпечення рівних прав та
можливостей членів багатодітних сімей*

Шановний Володимире Борисовичу!
Шановний Андрію Олексійовичу!

До мене як народного депутата України надійшло звернення жителя
с. Лугове Дубровицького району Рівненської області

щодо присвоєння нагороди та виплати винагороди за
самостійне виховання п'яти дітей.

Зі звернення, зокрема відомо, що _____ є батьком п'яти дітей.
Його дружина та мати дітей, _____ померла
25.12.2008 року. Після цього, _____ виховує дітей самостійно.

У зверненні заявник просить сприяння щодо присвоєння звання
«Мати-героїня» його дружині помертню та виплати винагороди, що є
актуальною для сім'ї або ж присвоєння відповідного звання йому або

здійснювати виплати. Також заявник наголошує на несправедливості відсутності подібних нагород для чоловіків, що самостійно виховують дітей.

Це питання є досить актуальним у наш час не тільки для заявника, а й для всієї України, де законодавством не передбачено нагородження батька за виховання дітей, якщо вони залишаються з батьком, у разі смерті дружини або розлучення з дружиною.

Таким чином, жінка має преференції над чоловіком, що дозволяє зробити висновок про наявність дискримінації за ознакою статі, що порушує пряму норму Конституції України, а саме статтю 24, та статтю 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Щодо закріплення гарантій реалізації права на гендерну рівність в Україні, то конституційні гарантії для реалізації права на гендерну рівність містяться, зокрема, у частині другій ст. 3 Конституції України, в якій закріплено, що утвердження і забезпечення прав і свобод людини – головний обов'язок держави.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» дискримінація – ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Зі змісту даної норми прямо випливає, що спеціальне законодавство України, на відміну від Конституції України, допускає існування певних обмежень, а тобто – дискримінації.

Відповідно до статті 24 Конституції України не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі. Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» дискримінація за ознакою статі – дії чи бездіяльність, що виражають будь-яке розрізнення, виняток або привілеї за ознакою статі, якщо вони спрямовані на обмеження або унеможливають визнання, користування чи здійснення на рівних підставах прав і свобод людини для жінок і чоловіків.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про державні нагороди України» звання «Мати-героїня» є почесним званням України.

Відповідно до пункту дев'ять Положення «Про почесні звання України», затвердженого Указом Президента України від 29 червня 2001 року №476/2001, звання «Мати-героїня» присвоюється жінкам, які народили та виховали до восьмирічного віку п'ятьох і більше дітей, у тому числі дітей, усиновлених у встановленому законодавством порядку, враховуючи вагомий особистий внесок у виховання дітей у сім'ї, створення сприятливих для здобуття дітьми освіти, розвитку їх творчих здібностей, формування високих духовних і моральних якостей.

Проте, згідно з пунктом сім цього Положення, присвоєння почесного звання посмертно не провадиться.

Також варто зауважити, що присвоєння відповідного звання чоловікам законодавством не передбачено.

Принагідно зауважу, що питання дискримінації чоловіків, особливо в сімейних відносинах, є досить актуальним, зокрема, в практиці Європейського Суду з прав людини.

Справою, що повністю відповідає ситуації є справа «Вілліс проти Сполученого Королівства», де було визначено порушення статті 14 Конвенції.

Суттю справи було те, що вдівець, чия дружина померла від раку, залишився з двома дітьми; подав заяву з проханням надати йому соціальне забезпечення в розмірі, еквівалентному допомозі, на яку б мала право дружина, в разі смерті чоловіка, тобто соціальна допомога, що сплачується вдові та овдовіли матерям. Єдиною підставою для відмови у такому соціальному забезпеченні було те, що воно передбачене жінкам. В ході розгляду справи Суд визнав, що мало місце порушення статті 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 1 Протоколу №1 до Конвенції, оскільки різниця у підходах у наданні соціальної допомоги не мала будь-якого об'єктивного та розумного обґрунтування. Також, в ході розгляду цієї справи було встановлено, що дискримінацією вважається різне поводження з особами у схожій ситуації без розумного обґрунтування.

Оскільки Україна впевнено тримає курс на Європу, і приводить всі стандарти у відповідність європейським, то присудження відповідного звання чоловікам, які самі виховують дітей, було б забезпеченням рівності, а також реалізацією прямих норм Конституції України в рамках протидії дискримінації.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтями 15, 17 Закону України «Про статус народного депутата України», –

ПРОШУ:

1. Вжити заходів реагування щодо розгляду можливості присвоєння почесної нагороди чоловікам та виплати винагороди за самостійне виховання ними дітей.

2. Про результати розгляду запиту та вжиття заходів реагування прошу повідомити мене та заявника у передбачені законом строки.

Додаток на 3 арк.

З повагою
Народний депутат України

В.П. ЯНІЦЬКИЙ
(посв. № 353)